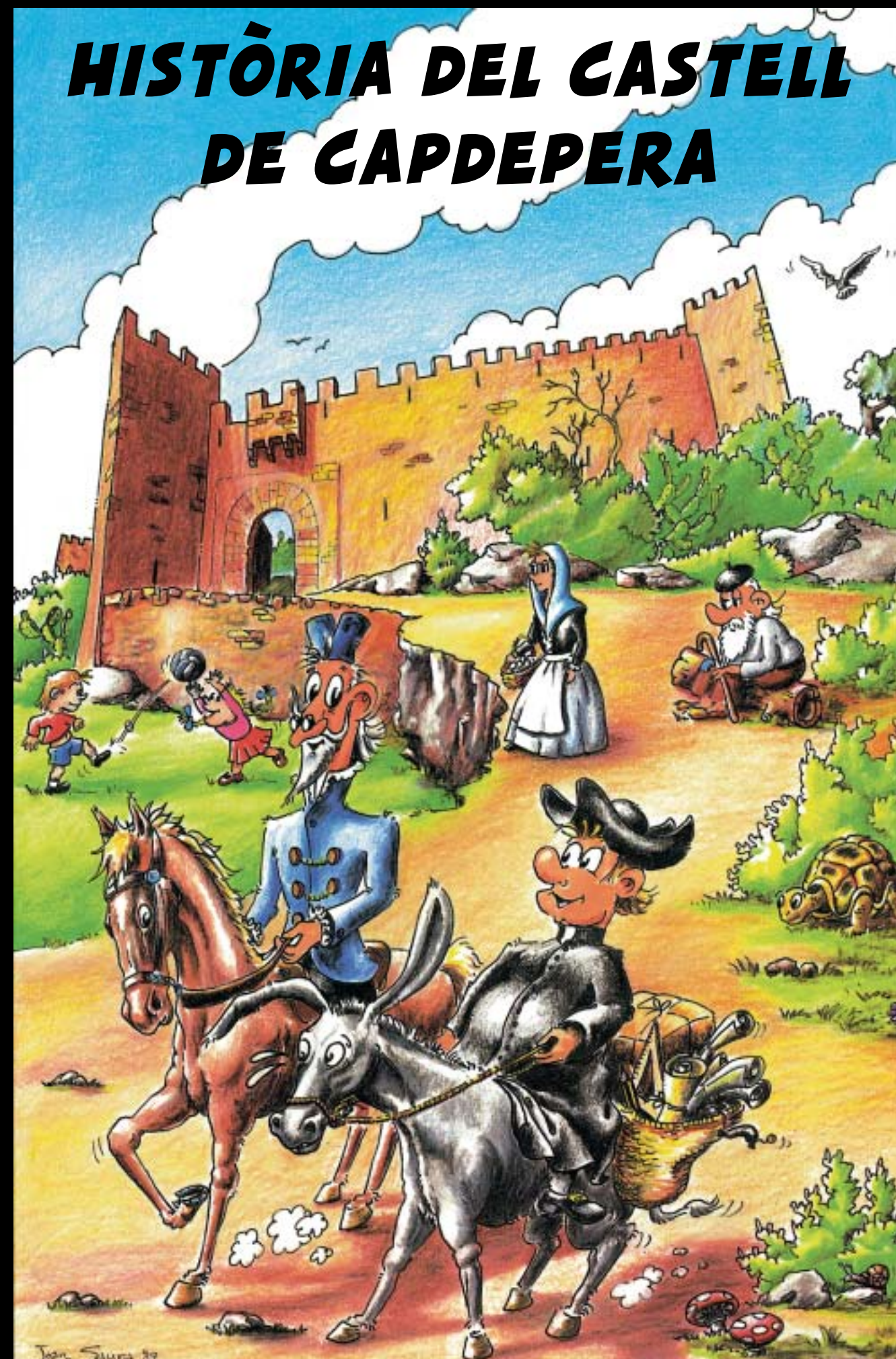
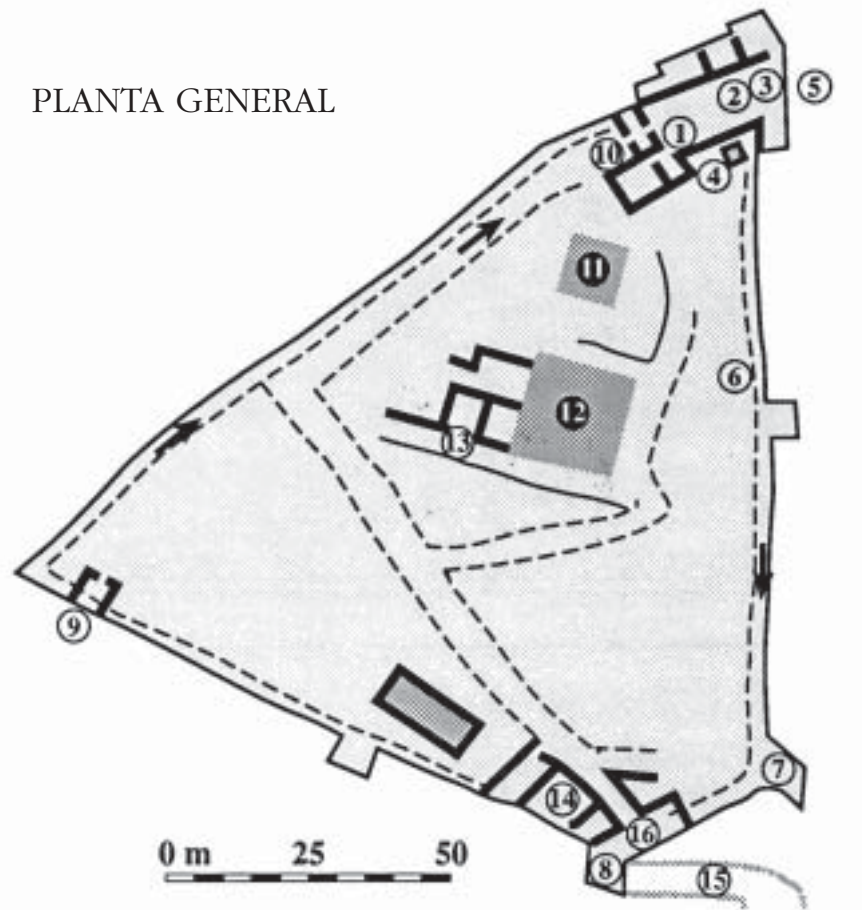

HISTÒRIA DEL CASTELL DE CAPDEPERA

PLANTA GENERAL

1. La primera capella de la dreta amb l'altar i el primer tram de volta de la nau principal formaven la primitiva església. El Crist és d'estil gòtic, esculpit damunt fusta de taronger, segurament a finals del segle XIV. En aquell temps era una talla policromada.
2. La nau pricipal és del segle XVI i les laterals del segle XVIII.
3. Imatge d'estil gòtic de la Verge de l'Esperança, patrona de Capdepera des del segle XVI.
4. L'única cisterna, dipòsit per emmagatzemar aigua de pluja, localitzada en el castell. Segle XIV.
5. El terrat de l'església era també un lloc de defensa. Encara es conserven les encletxes per on disparaven les ballestes.
6. Caminet de ronda.
7. Torre de defensa. La seva funció era facilitar el control de la murada i repel·lir els assalts.
8. Torre que defensa l'entrada. Sobre el terrat s'hi construï, en el segle passat, una habitació.
9. Portal del Rei En Jaume, antiga entrada principal.
10. Placeta de l'església. Lloc de reunió en les convocatòries públiques.
11. Antiga torre d'en Miquel Nunis. Era tota de planta quadrada, possiblement d'origen àrab, bastant més alta i l'empraven de torre de vigilància. Dins hi ha una torre de molí del segle XIX.
12. Casa del Governador, segle XVIII. Residència del capità que comandava els soldats.
13. Habitació dels soldats. Tram de carrer primitiu.
14. Des de la construcció del castell hi havia cases adossades a la murada. Aquestes foren habitades fins a finals del segle passat.
15. Llotja que era emprada com a cos de guàrdia.
16. Portalet del segle XVI.

Perímetre del camí de ronda: 331 metres.

Superfície del Castell: 5253 m².

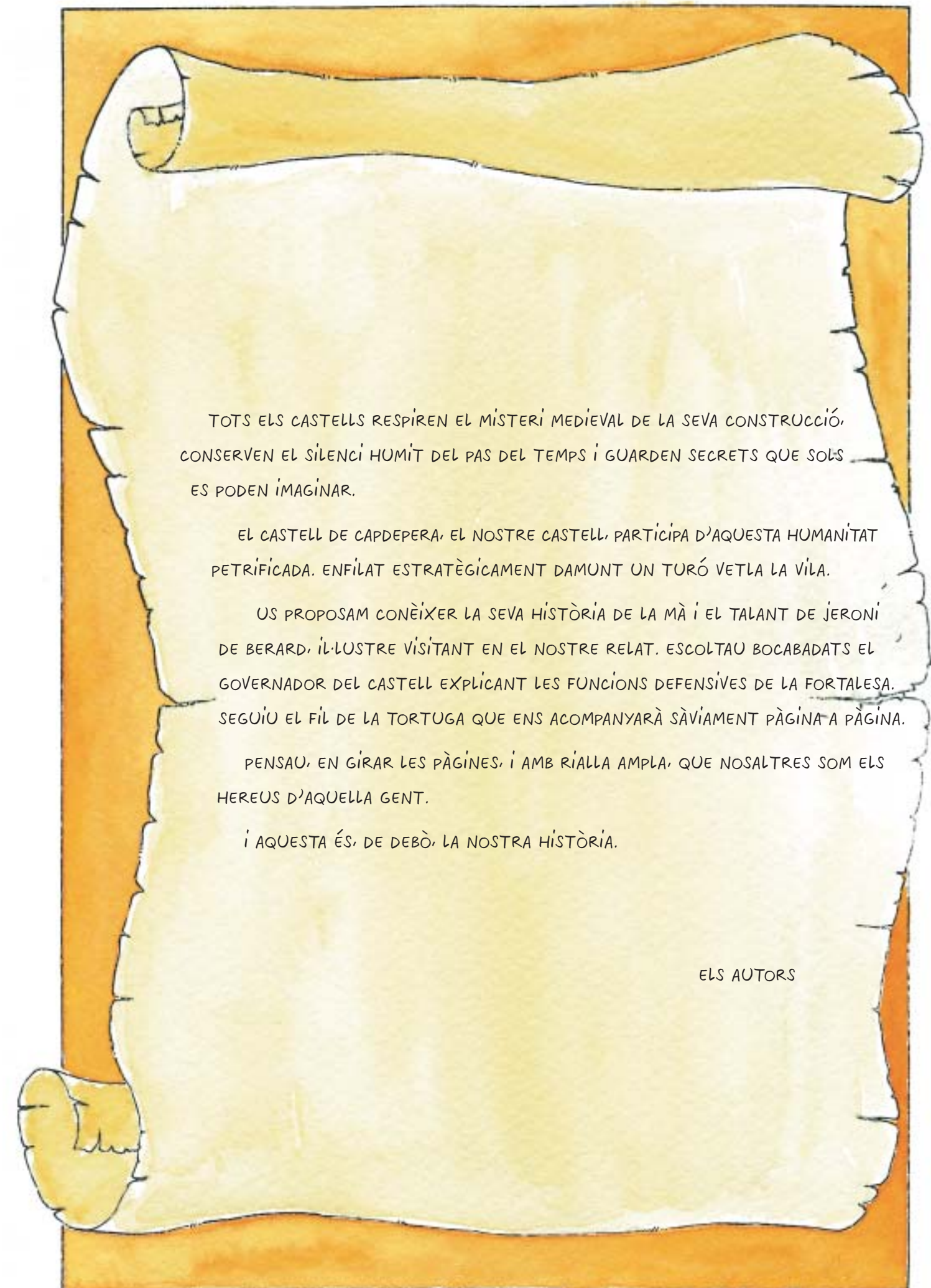
Alçada sobre el nivell de la mar: 154 metres.

Història del Castell de Capdepera

(...i dels seus habitants)

Ajuntament de Capdepera

TOTS ELS CASTELLS RESPIREN EL MISTERI MEDIEVAL DE LA SEVA CONSTRUCCIÓ,
CONSERVEN EL SILENCI HUMÍ DEL PAS DEL TEMPS I GUARDEN SECRETS QUE SOLS
ES PODEN IMAGINAR.

EL CASTELL DE CAPDEPERA, EL NOSTRE CASTELL, PARTICIPA D'AQUESTA HUMANITAT
PETRIFICADA. ENFILAT ESTRATÈGICAMENT DAMUNT UN TURÓ VETLA LA VILA.

US PROPOSAM CONÈIXER LA SEVA HISTÒRIA DE LA MÀ I EL TALANT DE JERONI
DE BERARD, IL·LUSTRE VISITANT EN EL NOSTRE RELAT. ESCOLTAU BOCABADATS EL
GOVERNADOR DEL CASTELL EXPLICANT LES FUNCIONS DEFENSIVES DE LA FORTALESA.
SEGUIU EL FIL DE LA TORTUGA QUE ENS ACOMPANYARÀ SÀVIAMENT PÀGINA A PÀGINA.

PENSAU, EN GIRAR LES PÀGINES, I AMB RIALLA AMPLA, QUE NOSALTRES SOM ELS
HEREUS D'AQUELLA GENT.

I AQUESTA ÉS, DE DEBÒ, LA NOSTRA HISTÒRIA.

ELS AUTORS

AUTORS:

Dibuixos i portada:
Joan Saura Palliser

Documentació i text:
Pere J. Cortada Obrador
Francesc Galian Costa
Josep Terrassa Flaquer

Publica:
Ajuntament de Capdepera

Imprès a:
Grafiques Muntaner - 971 55 57 00

D. L. PM 1882 - 2003

SEMBLANÇA HISTÒRICA DEL NOSTRE PERSONATGE

Jeroni de Berard i Solà (1742-1794). Nascut a Ciutat de Mallorca. Gran formació en matemàtiques i dibuix.

Il·lustrat de l'època de Carles III, fou membre de la *Sociedad Económica de Amigos de País*, com a individu de mèrit.

Al llarg de la seva vida ocupà nombrosos i importants càrrecs: militar de professió amb graduació de capità, director de l'escola de dibuix, regidor a perpetuïtat de l'Ajuntament de Palma i depositari reial.

Coneixedor dels més recents avanços matemàtics de l'època, continuà i completà el Mapa de Mallorca del Cardenal Despuig (1784). Aixecà plànols, planta i alçada, de totes les viles de l'Illa. Per tal motiu la va recórrer en dues ocasions, recopilant les dades del seu treball al llibre "Viaje por el interior de la Isla de Mallorca".

L'acompanyà en tot el viatge Sebastià Sans, capellà a benefici de la Seu, expert en geografia i matemàtiques.

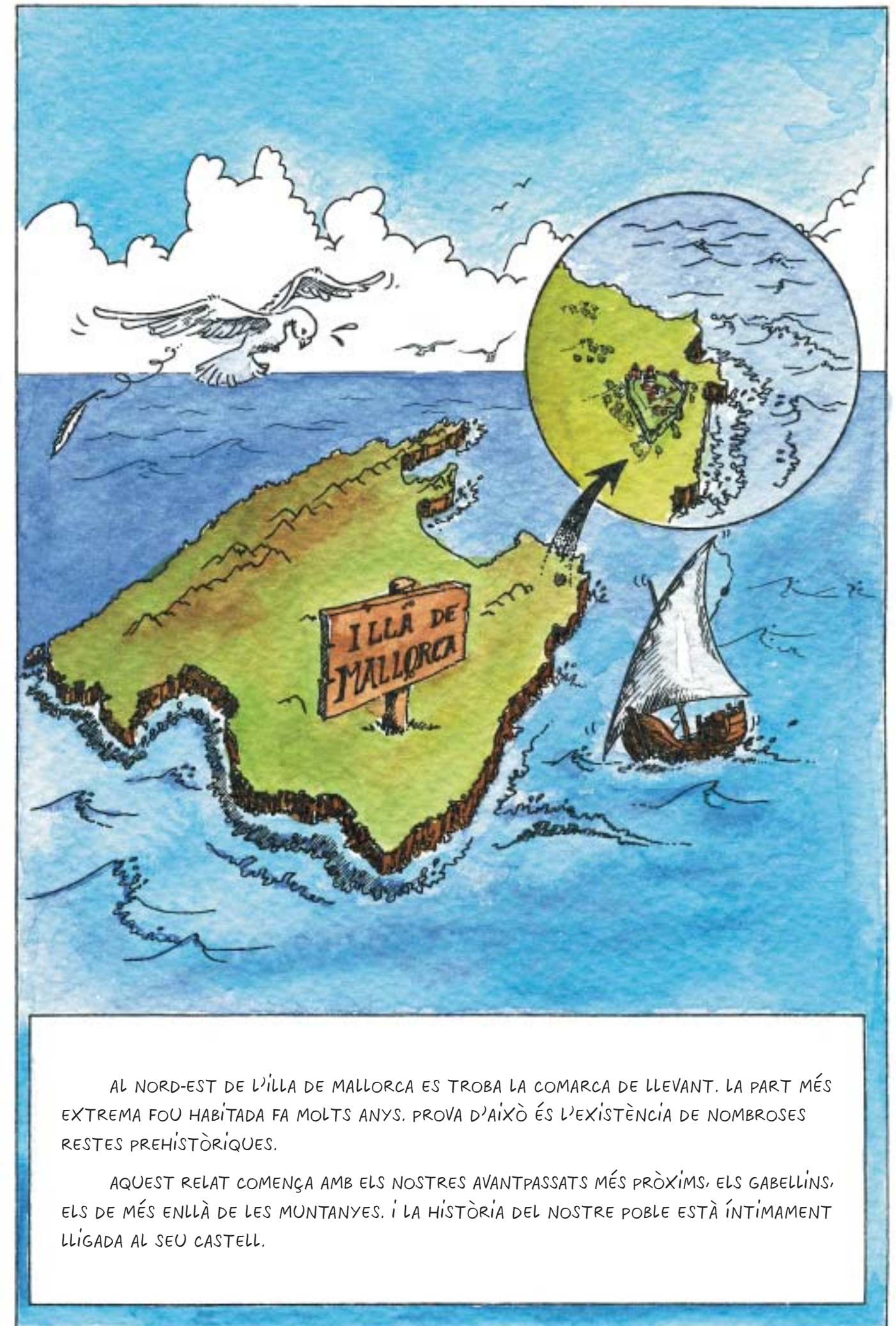
Jeroni de Berard i Solà visità la villa de Capdepera l'any 1789, estada que és aprofitada com a argument d'aquest còmic.

Bibliografia:

Berard i Solà, J de (1783) *Viaje a las villas de Mallorca*. Ajuntament de Palma, Palma.

Llisteres, Ll (1967) *Artá en el siglo XIII. Estudio y documentación*. Gráficas Miramar Palma.

Terrassa Flaquer, J (1985) *El Castell de Capdepera*. Cap Vermell. Capdepera.

AL NORD-EST DE L'ILLA DE MALLORCA ES TROBA LA COMARCA DE LLEVANT. LA PART MÉS EXTREMA FOU HABITADA FA MOLTS ANYS. PROVA D'AIXÒ ÉS L'EXISTÈNCIA DE NOMBROSES RESTES PREHISTÒRIQUES.

AQUEST RELAT COMENÇA AMB ELS NOSTRES AVANTPASSATS MÉS PRÒXIMS, ELS GABELLINS, ELS DE MÉS ENLLÀ DE LES MUNTANYES. I LA HISTÒRIA DEL NOSTRE POBLE ESTÀ ÍNTIMAMENT LLIGADA AL SEU CASTELL.

EL NOBLE CAVALLER JERONI DE BERARD I SOLÀ, PERSONATGE SAVI I CURIÓS, AMB ESPECIAL VOCACIÓ PER LES CIÈNCIES EXACTES I EL DIBUIX, I EL SEU PREVERE SEBASTIÀ SANS, VISITAREN DEVERS L'ANY 1789 LA VILA DE CAPDEPERA.

NO FOREN GAIRE BEN REBUTS PELS HABITANTS DE LA VILA. TOTS AQUELLS ESTRANYS MATERIALS QUE UTILITZAVEN (APARELLS, PAPERS, PLOMES, TÍNTERS...) AIXÍ COM LES NOMBROSES PREGUNTES QUE FEIEN ALS POBLADORS PROVOCAREN INQUIETUD I QUALQUE ALDARULL.

AMBDÓS PERSONATGES EREN, CERTAMENT, UNS ESTRANYS TURISTES.

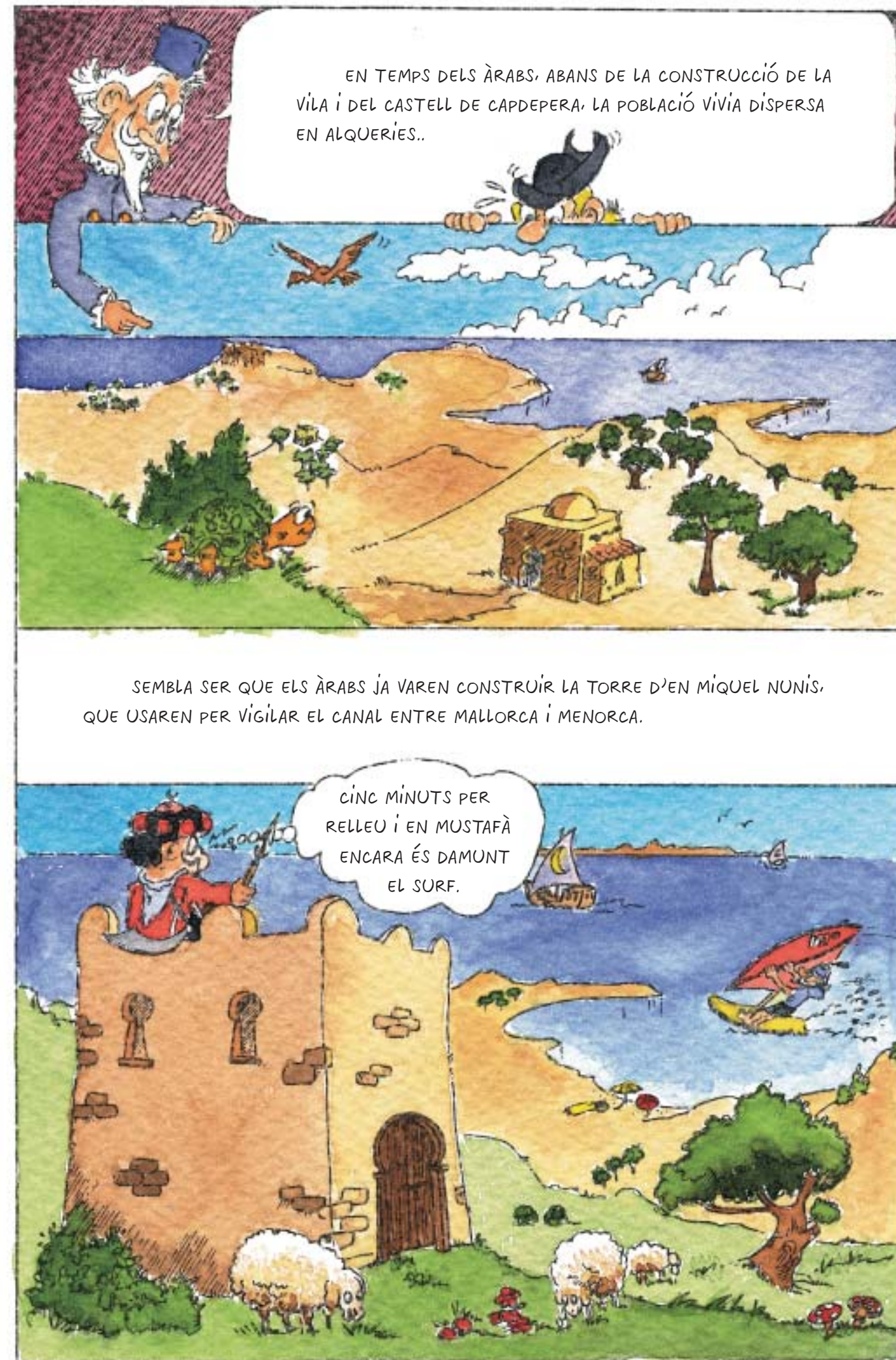
JUST ARRIBAR FOREN REBUTS PEL GOVERNADOR, QUI'ELS TRACTÀ COM CORRESPONIA A HOMES DEL SEU LLINATGE.

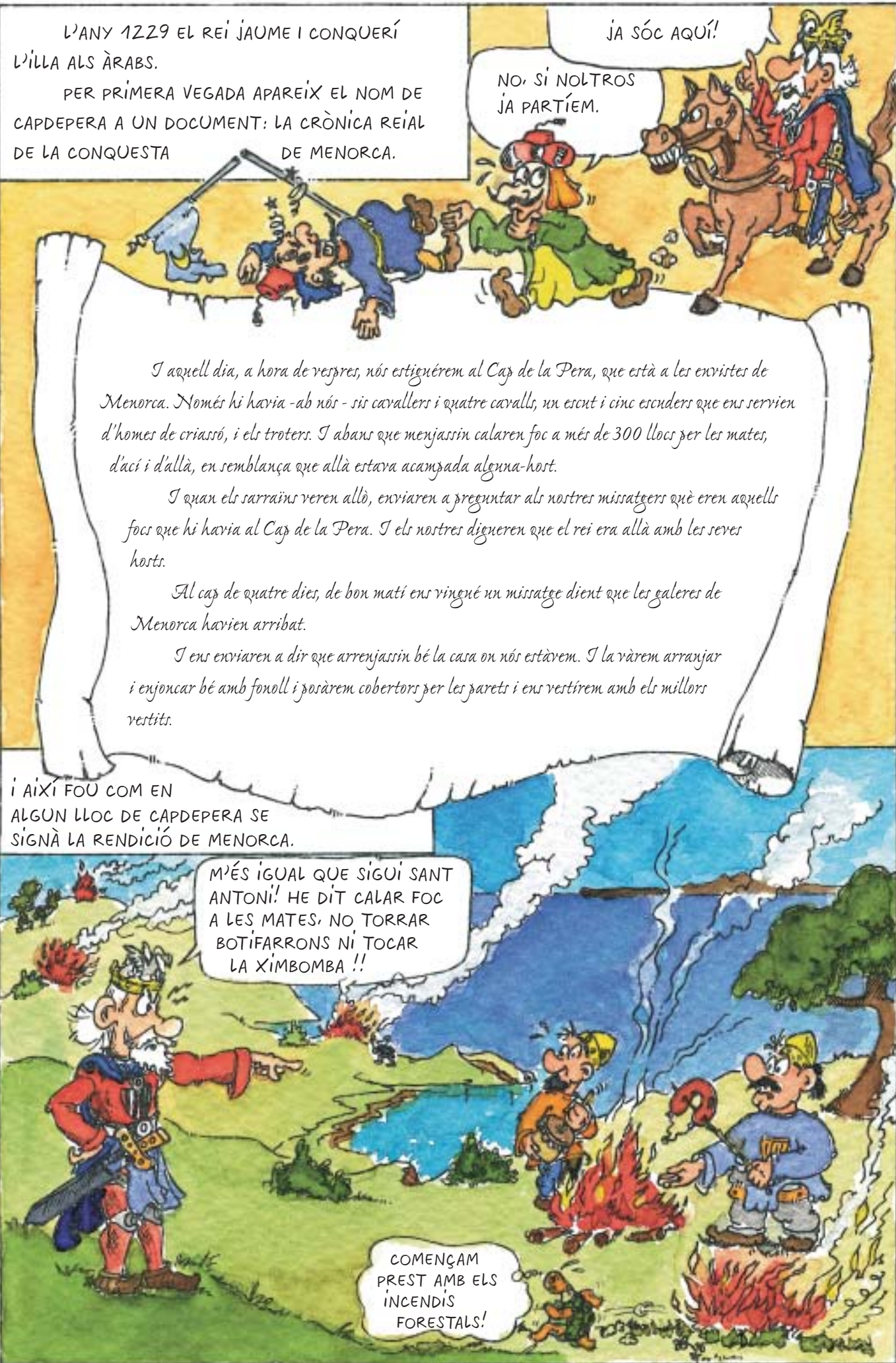

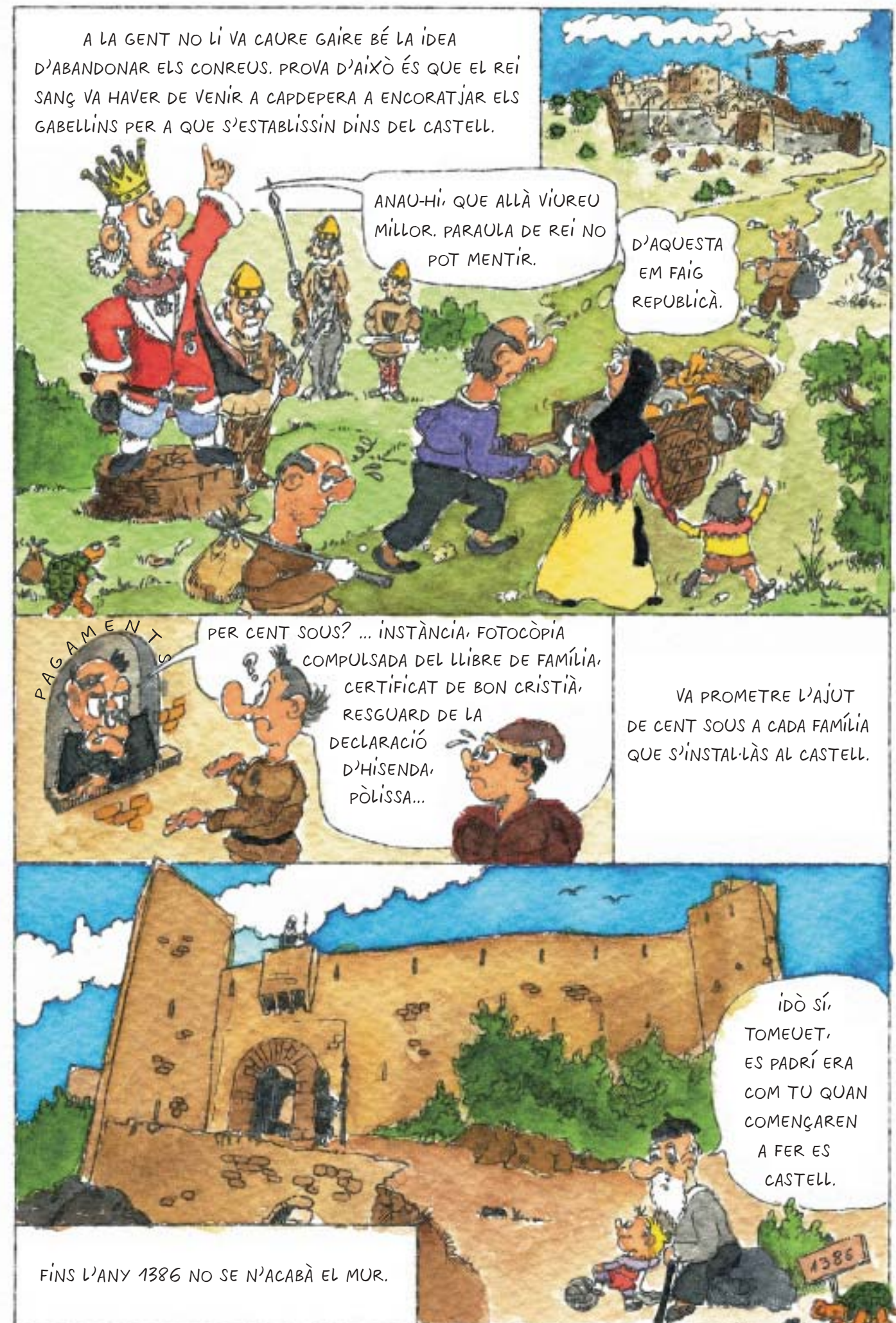
A LA VEGADA, ORDENÀ CALMAR L'ÀNIM DE QUALQUE GABELLI.

...COMENÇAREN LA SEVA TASCA.

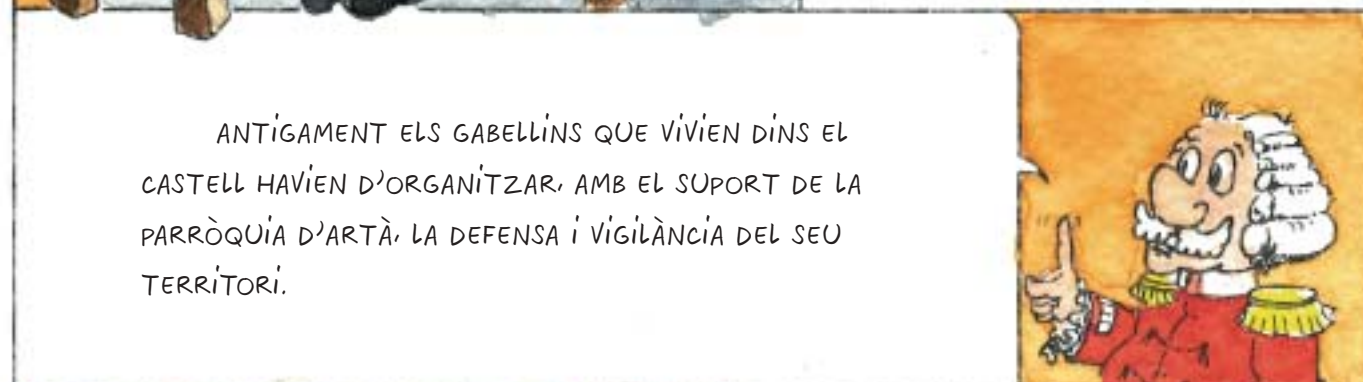

ÍDÒ BÉ, SR. BERARD, VOS CONTARÉ LA PART MILITAR DE LA HISTÒRIA DEL CASTELL.

EL GOVERNADOR, COM A CAP DE LA GUARNICIÓ DEL CASTELL, CONTÀ A JERONI LA HISTÒRIA MILITAR DE LA FORTIFICACIÓ.

ANTIGAMENT ELS GABELLINS QUE VIVÍEN DINS EL CASTELL HAVIEN D'ORGANITZAR, AMB EL SUPORT DE LA PARRÒQUIA D'ARTÀ, LA DEFENSA I VIGILÀNCIA DEL SEU TERRITORI.

EH! TONI!! T'ESPERAM TOTS A LA DISCO DE CALA RAJADA. VINE AVIAT!

NO PUC! JA H'HAN TORNAT A POSAR GUÀRDIA.

LLAVORS EL GABELLÍ SEMPRE ANAVA ARMAT I ELS HOMES QUE TREBALLAVEN AL CAMP TENIEN L'OBLIGACIÓ DE DUR SEMPRE LES ARMES AMB ELLS.

UF! ÉS QUE NO PUC AMB LA PUNYETERA ESPASA.

SÍ, A MÉS QUEIXA'T, TU QUE ETS UN «ENXUFAT»!
SI HO ARRIB A SABER, JO TAMBÉ FESTEJARIA LA NEBODA DEL CAPITÀ.

ES CONSTRUÏREN TORRES A LES TALAÏES, DES D'ON OBSERVAVEN CONSTANTMENT LA MAR. ELS VESPRES ES FEÏEN TORNOS DE GUÀRDIA.

EP! JAUME, VEIG UN VAIXELL A L'HORITZÓ.

JUSTAMENT ARA QUE EM COMENÇAVA A ESCALFAR.

LA MAJORIA DE GENT VIU AL CASTELL, EXCEPTE AQUELLS QUE S'ESTIMAVEN MÉS VIURE A LES TORRES: SON JAUMELL, SON XONA, SON BARBASSA, SA MESQUIDA, SON TERRASSA, CUTRÍ I ALTRES.

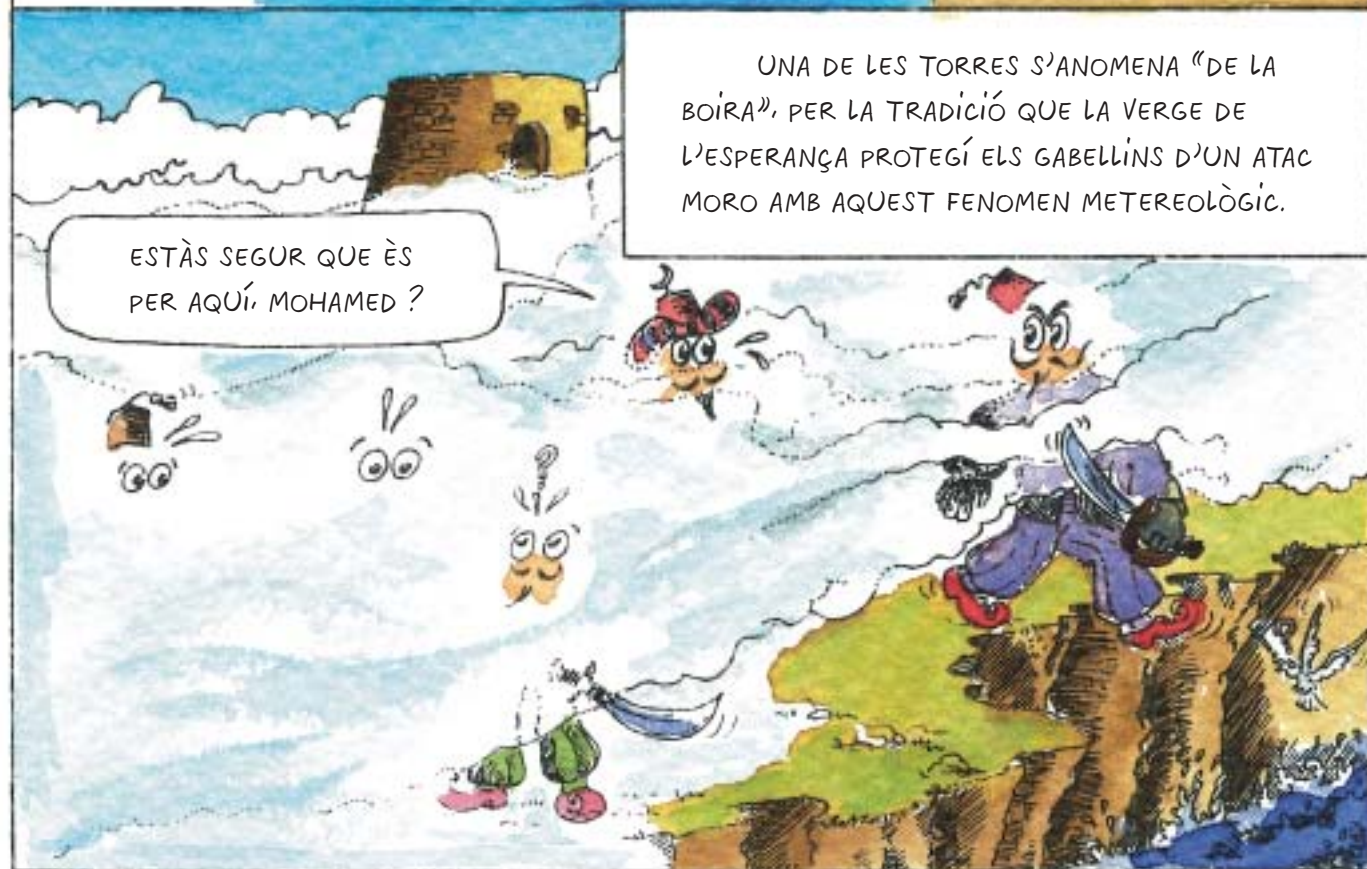
NO S'HAN TROBAT DADES DE LES MILLORES FETES A PARTIR DEL SEGLE XIV. PROBABLEMENT S'HI AFEGIREN LES TORRES.

JOANET!! N'ESTÀS SEGUR QUE NO SAPS RES D'UNA PÀGINA DE L'ARXIU?

UNA DE LES TORRES S'ANOMENA "DE LA BOIRA", PER LA TRADICIÓ QUE LA VERGE DE L'ESPERANÇA PROTEGÍ ELS GABELLINS D'UN ATAC MORO AMB AQUEST FENOMEN METEREOLÒGIC.

ESTÀS SEGUR QUE ÈS PER AQUÍ, MOHAMED?

A L'ESTIU ERA QUAN HI HAVIA MÉS PERILL.

ELS GUAÏTES FEÏEN, DE BON MATÍ, LA DESCOBERTA, CAMINANT TOTA LA COSTA PER VEURE SI HI HAVIA QUALQUE VAIXELL PIRATA FONDEJAT A ALGUNA CALA.

PERÒ... HO SAPS BEN CERT, QUE ÉS MORO?

COM T'HO HE DE DIR, CAPARRUT!

AIXÍ, IDÒ, EL GABELLÍ ERA SOLDAT I DESPRÉS PAGÈS, PESCADOR O ARTESÀ.

DURANT ELS SEGLES XVI-XVII S'ESTABLEIX A TOTA L'LLA UN SISTEMA BASAT EN LES TALAIES DE FOC.

A CADA TALAIA HI HAVIA DOS TALAÏERS QUE AVISAVEN ELS DE LES ALTRES AMB SENYALS DE FUM O FOC SI HI HAVIA PERILL.

BIEL!! CALA FOC AVIAT, QUE TOTS AQUELLS SÓN MOROS.

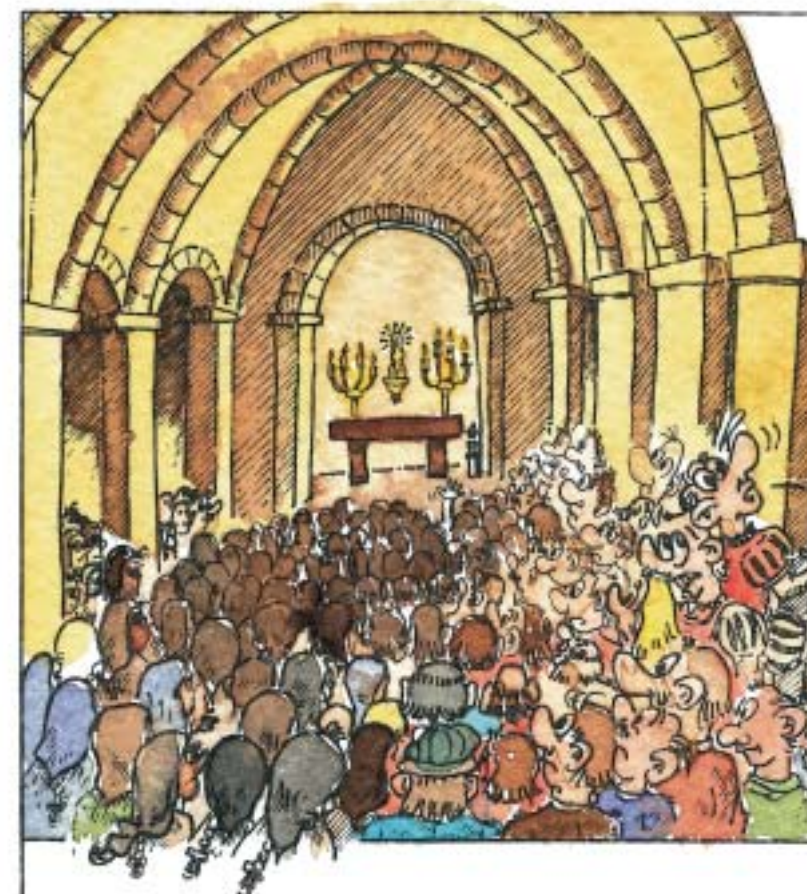
NO PUC, COM QUE EL METGE M'HA PROHIBIT EL FUMAR...

A FÍNELS DEL S. XVI ES REFORMÀ L'ESGLÉSIA DE SANT JOAN, I ES LA NAU PRINCIPAL DE LA NOVA ESGLÉSIA. ELS MURS FORMAVEN PART DE LA MURADA AMB ESPITLLERES.

EN ELS MOMENTS DE PERILL, ELS VELL, LES DONES, ELS NINS S'HÍ TANCAVEN DINS.

RÀPID!
A L'ESGLÉSIA TOTHOM,
QUE JA TORNEN.
RESAU PER NOLTROS.

A VEURE SI
SERÀ PERQUÈ ANEM
MÉS A MISSA.

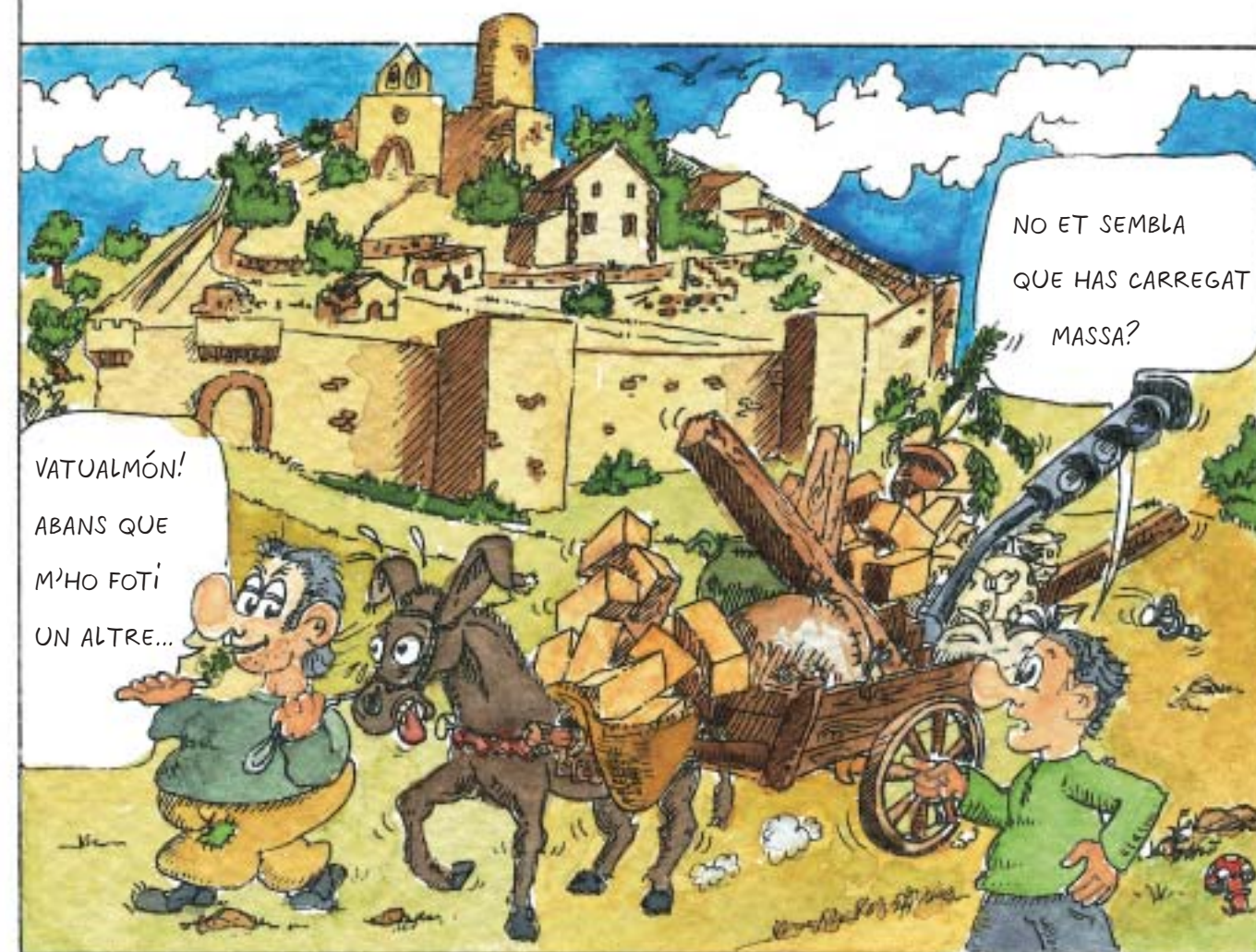

COM QUE LA POBLACIÓ VA CRÉIXER MOLT DURANT EL SEGUE XVIII S'AMPLIÀ L'ESGLÉSIA I ES CONSTRUÏREN NOVES CAPELLES.

EM SEMBLA QUE
L'HAURIEM
D'AMPLIAR

MÉS AVIAT SÍ,
TONI,
MÉS AVIAT SÍ!

LES CASES DE DINS EL CASTELL EREN MOLT PETITES, PER AIXÒ, LA GENT VA ANAR CONSTRUÏNT-SE VIVENVES DEDORA, APROFITANT ELS MATERIALS DE DEMOLICIÓ DE L'INTERIOR.

NO ET SEMBLA
QUE HAS CARREGAT
MASSA?

VATUALMÓN!
ABANS QUE
M'HO FOTI
UN ALTRE...

DURANT EL S. XVIII, AMB LA INSTAURACIÓ BORBÒNICA, A ESPANYA HI HA UNA REESTRUCTURACIÓ POLÍTICA I MILITAR.

ALESHORES TENÍM AL CASTELL UN EXÈRCIT PERMANENT DIRIGIT PER UNS MILITARS PROFESSIONALS.

EL COST DE LA DEFENSA ANAVA A CÀRREC DE LA HISENDA REIAL.

A LA FI, ELS NOSTRES FEINERS AMICS ESTAVEN ACABANT ELS SEUS DARRERS TREBALLS...

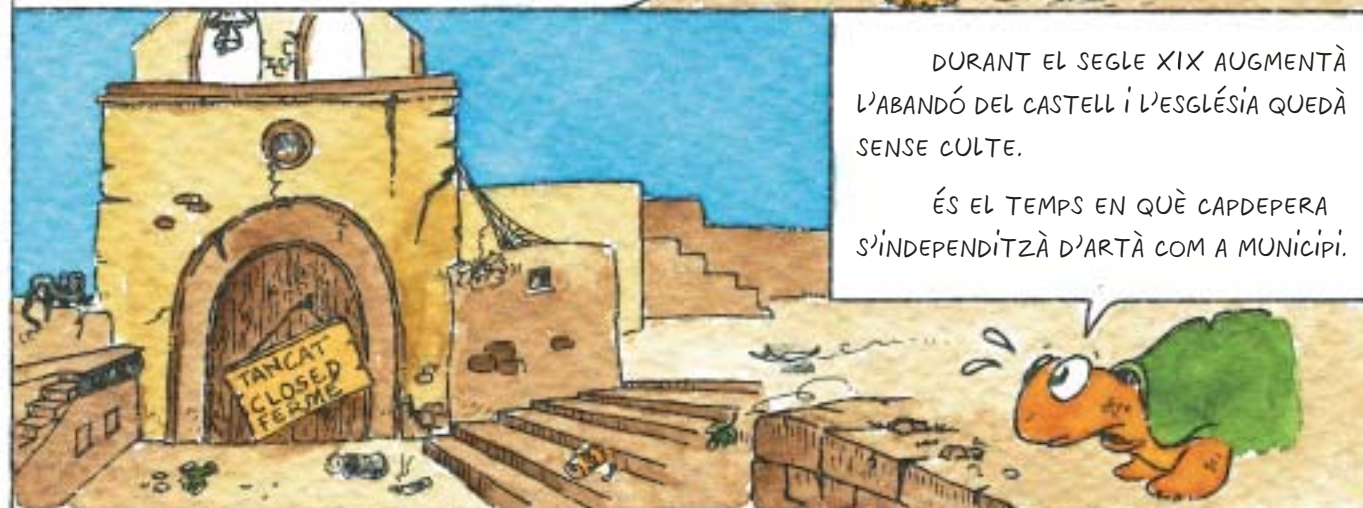
US DEMANAREU COM VA SEGUÏR LA
HISTÒRIA DEL CASTELL DESPRÉS DE LA PARTIDA
DEL SR. BERARD.

ÍDÒ, LLEGIU AMB ATENCIÓ, QUE JO, QUE
VISC TANTS D'ANYS, US CONTARÉ COM ACABA.

DURANT EL SEGLE XIX AUGMENTÀ
L'ABANDÓ DEL CASTELL I L'ESGLÉSIA QUEDÀ
SENSE CULT.

ÉS EL TEMPS EN QUÈ CAPDEPERA
S'INDEPENDITZÀ D'ARTÀ COM A MUNICIPI.

L'ANY 1856 FOREN ELS MILITARS QUI
ABANDONAREN LA FORTALESA.

S'HA ACABAT LA MILI !!!

S'IS ANYS DESPRÉS EL CASTELL ERA SUBHASTAT A MANACOR PER 4.252'5 PESSETES
I COMPRAT PELS SENYORS FELIP GILI I JOSEP QUÍNT ZAFORTEZA.

JÀ TENIM UN
CASTELL, PEP.

SÍ, PERÒ, I ARA,
QUÈ EN FAREM,
FELIP ?

NO HO SÉ,
POTSER UN
HOTEL O ...

4.252.5 A LA UNA,
4.252.5 A LAS DUES,
I ...

JÀ ME
L'HAN
FOTUT.

A FÍNELS DE SEGLE ES RECUPERÀ, A L'ESGLÉSIA DEL CASTELL, EL CULT A LA MARE DE DÉU
DE L'ESPERANÇA (PATRONA DE CAPDEPERA).

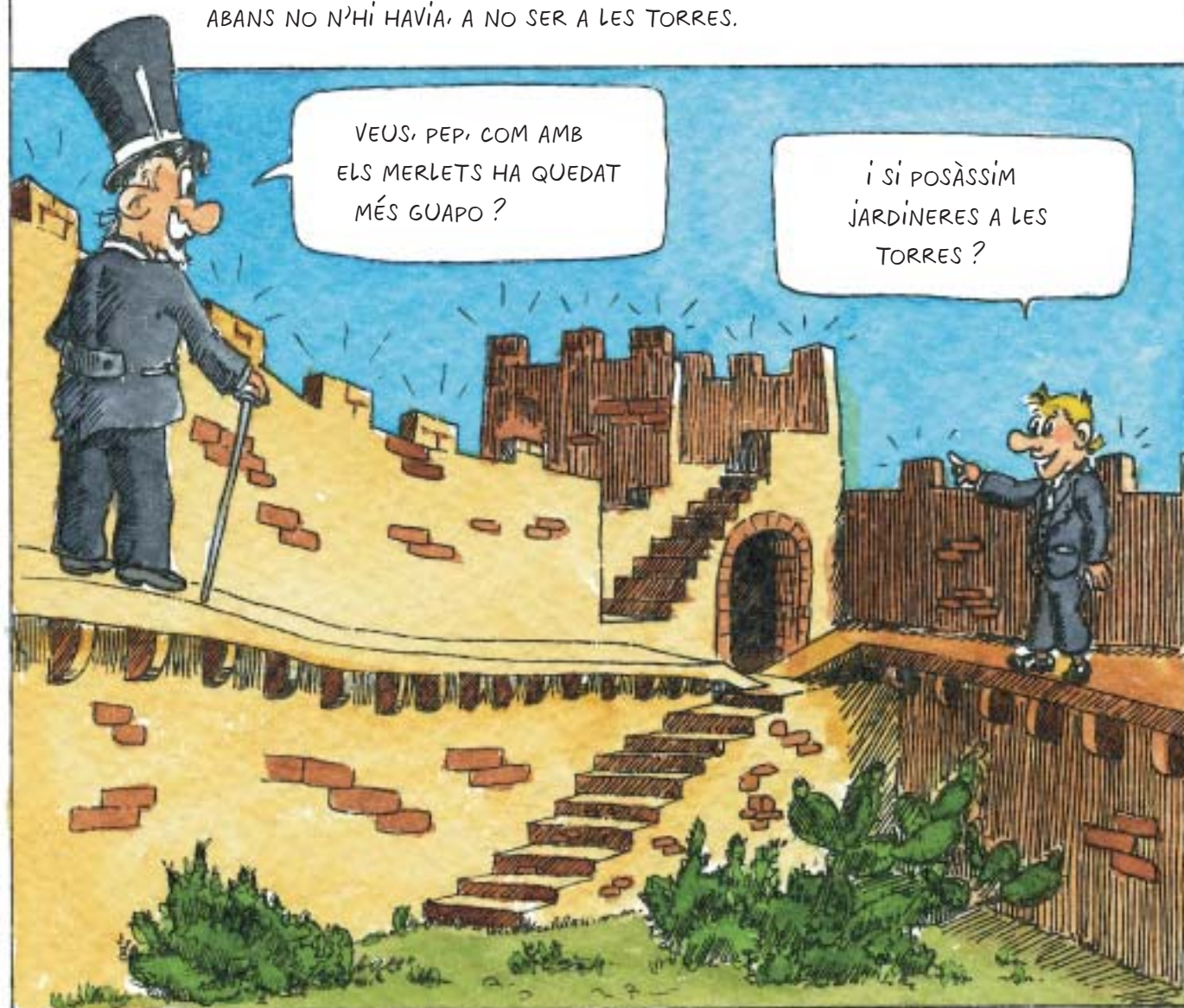

JÀ DINS EL SEGLE XX ES FEREN MARJADES I LA GENT MÉS POBRA APROFITAVA EL TERRENY INTERIOR PER AL CONREU.

VIURÀS A UN CASTELL, DEIA, COM ELS REIS, DEIA. NO TE DÍC JO QUE NO ET POTS FIAR DE NINGÚ.

ELS NOUS PROPIETARIS ES CUIDAREN DE LA RECONSTRUCCIÓ I CONSERVACIÓ DE LA MURADA I LA PARRÒQUIA. FOU LLAVORS QUAN ES POSAREN MERLETS AL CASTELL COM A ELEMENTS ORNAMENTALS.

ABANS NO N'HÍ HAVIA, A NO SER A LES TORRES.

A PARTIR DELS ANYS 20 EL CASTELL CAU EN UN ESTAT D'ABANDONAMENT. L'ÚNIC ÚS QUE SE'N FEIA ERA DE CAIRE RELIGIÓS, A LA CAPELLA.

DURANT ELS ANYS 60-70 EL DETERIORAMENT CONTINUA, ALGUNES PARTS AMENACEN RUÏNA, TOTJAMÉS ANAVA MASSA ENFEINAT FENT DOBLERS I CONSTRUINT HOTELS A LA COSTA.

CONSTITUÏT L'AJUNTAMENT DEMOCRÀTIC DE CAPDEPERA L'ANY 1979, DURANT LA PRIMERA LEGISLATURA I QUAN ERA BATLE EL SR. SALVADOR MOLL, ELS PROPIETARIS SIGNAREN LA DONACIÓ DEL MONUMENT AL POBLE DE CAPDEPERA.

